

LAAPAALI KUPANJ WEI YOHAAANI NMAAWA TƆ KutuluƆ

Laapaali ine ɪ ηmaalu Yohaani sɔɔsa ɪ takɔlaya taa kɛ tɔmnaa payale mpa Laapaalɔnaa lɛlaa ta yɔɔɔɔ tɔ, ɪsu akpayale ke Kana, na Nikotem pote ke Yesu kin, na Samalii alɔ na Yesu kɛ lɔkɔ nɔɔɔ, na apalɔ wei ɪ hɛnta wɔsasi ke pusi pɔlefei nule tɔ, na apalɔ wei pa lɔlɔna yulɔmtɔ tɔ. Yohaani yaaki Yesu si: ɪsɔ Tɔm nti tɔ pɔsa yulɔ na tɔ kɔɔ na tɔ caya yɔlaa hɛkɔ tɔ. Yesu kɛ ɪsɔ Pɔyaya kɛ, na ɪ we ɪsɔ kin ke hatuu kancaalaya taa. Yohaani si Yesu kele weesuyɔ na ye wei ɪ tɛma-ɪ na ɪ taa pɔntɔ ka hiki weesuyɔ tam tɔɔ nyɔŋkɔ. Yohaani sɛɛwa ɪsɔnaa payale kɛ ɪ sɛyɛsuyɔ taa ke. ɪ tɔma si Yesu weɛ ɪsu lɔm, ɪnɔɔɔlɛ tɔɔɔnaya, ɪnɔɔɔlɛ tiikulu kupan, ɪnɔɔɔlɛ nyaalɔm, ɪ kɛ mpaaw, ɪnɔɔɔlɛ nɔnɔɔɔ.

ɪsɔna pa faya Yohaani takɔlaya tɔ:

Tɔm pɔsa yulɔ, titite 1:1-18

ɪsɔ lɔm sɔlɔ Yohaani aseeta, titite 1:19-51

Yesu tɛmlɛ ke patɛma, titite 2:1-12:50

Yesu kɔsɔsutɔ kantɔkaya nyɔntɔ, titite 13-17

Yesu kɔnyɔntɔɔɔlɛ na ɪ sɛm na ɪ fem, titite 18-21

Kɔkɔ ηka ka naa yɔlaa tɔ na pa weesuyɔ halɔ

¹ Hatoo kancaalaya Tɔm ka wɛnna. Na ɪsɔ cɔlɔɔ Tɔm ka wɛɛ, na Tɔm ɪni ɪ ka tu kɛ ɪsɔ kɛ. ² ɪsɔ cɔlɔɔ ɪ ka we hatoo kancaalaya. ³ ɪ niŋ ke ɪsɔ lapɔna pɔ tɔna. Pulɔ cɛcɛka fei mpi pɔ lapa na ɪ niŋ fei pɔ taa tɔ. ⁴ ɪni ɪ kin ke weesuyɔ ka wɛɛ, na weesuyɔ ηkɔ

ku yelina na kəkə kəə yəlaa kin na pə naa-we. ⁵ Kəkə naaki səkrətuyu na səkrətuyu, ta teesi-keye paa pəcə mayamaya.

⁶ Mprógú Isə tila i tillu nəgəlv, pa yaa-i si Yohaani. ⁷ Ilé i kəma si i hólógi kəkə ŋka ka naa mpv tə ka yaasi. Na i kənte nyuyv nté si i yəgəti na yəlaa təna mv, na pá təŋ-ti. ⁸ Pə taɣa un i mayamaya i kena kəkə ŋke. Ama i kəmaya si i keesəyi kəkə ŋke ka yaasi. ⁹ Kəkə ŋke ka tike ka kena tampana nyəŋka, na ká kəə antulinya taa na ká yele na yəlaa təna naaki.

¹⁰ Təm un i ka kəma antulinya taa, paa na mpv antulinya tá nyəmi-i. Pəyele i nin ke Isə ka lapəna antulinya. ¹¹ I mayamaya i teye i kəma. Ama i te nyəma ta mv-i. ¹² Paa na mpv lelaa mv-i na pá tisi i təm, ilena í ha-weye ton si pá pəsi Isə piya. ¹³ Pə taɣa isu pa ləla-weye kululu ke Isə piya, yaa pə ké yulv səəlvv təm, yaa yulv nəkvv təm. Ama Isə lapəna i mayamaya si pá pəsi i piya.

¹⁴ Təm un i pəsa yulv təkpataa na í kəə na í caya tá hekv, na i pəlee na i tampana feina taka. Tə nawa i teeli ke teu, teeli inəyi Tacaa ha Pəyaya ikramle. ¹⁵ Yohaani ka yəgəta i təm na í kraali si: I təm ke maa yəgətaa, si ma waali nəgəlv ká te na í kəə, ilé i kəla-m. Pə taɣa pulv, pa ləla-m tə, ma mayana-i ké.

¹⁶ I kupantu səsəntv təə, tá təna tə nu i lelen pə tu fei. I lapə-tuyv kupantu ke təma təə, tənə tə tən na tənə tə leetəyi. ¹⁷ Moisi kin ke tə hika kiin. Ilena Yesu Kilisiti náá kəna pəlee na tampana pə təm. ¹⁸ Too tə, nəgəlv ta nata Isə. Ama Isə Pəyaya ikramle ŋka ka ké Isə na ká we ka Caa Isə kin tə, ŋke ka lapəna na yəlaa nyi Isə.

*Lvm sɔlv Yohaani waasv
(Matiyee 3:1-12; Malaki 1:1-8; Luku 3:1-18)*

¹⁹ Waatu wei Yuta nyɔɔv nyɔma kusa kɔtɔlaa na Lefii nyɔma ke Yosalem na pɔ tili-we si pɔ polo pɔ pɔɔsi Yohaani si i kɛ awe tɔ, nti Yohaani inu i yɔɔtɔaa tɔɔlv:

²⁰ Yohaani ta kisi cɔv, i tisa tampana kɛ si: Ma ta ke Mesii.

²¹ Uena tillaa mpe pɔ pɔɔsi Yohaani si: Ue n kɛ awe? Ilii? Na i cɔ si: Ma ta ke Ilii. Pa tasa-i si: Nyayale Isɔ kuyɔɔtɔtv telɔsvlv wei tɔ? Na i cɔ si: Aai.

²² Tɔnaya pa tayana-i tɔm si: Ue n ke awe? Heeli-tv na tɔ polo tɔ heeli mpa pa tila-tv tɔ. Nyɔ mayamaya n yaa nyɔ ti suwe?

²³ Mɔpɔyɔ Yohaani tɔma si:
Mɔ, ma kɛ nɔɔlv wei i yɔɔtɔɔɔna nɔɔ
sɔsɔya ke wɔlaya tetv taa si pɔ tayani
Taca ke mpaav na kɔ siyisi teu.
Isɔ kuyɔɔtɔtv telɔsvlv Isayii ka yɔɔtɔna-ti.

²⁴ Tillaa mpe paa kɛ Falisanaa. ²⁵ Na pele pa pɔɔsɔna-i tɔcululu si: Ye n ta ke Mesii, n ta ke Ilii, pɔyele n ta ke Isɔ kuyɔɔtɔtv telɔsvlv wei tɔ ue, pepe tɔ kɛ n sɔv yɔlaa ke Isɔ lvm?

²⁶ Mɔpɔyɔ Yohaani cɔ-we si: Ma ue lvm ke ma sɔv me. Ama nɔɔlv we mɔ hekv taa wei i ta nyi tɔ. ²⁷ Ma waali ilɛ i kɔŋ, ma ta tala mɔ wɔɔsi i nɔɔhe taa ntɔŋkpala mayamaya.

²⁸ Pɔ tɔnaya mpu pɔ lapa Petanii ke Yaatanu pɔɔv waali kɛ timpɔ Yohaani sɔkaya yɔlaa ke Isɔ lvm tɔ.

Isɔ Iwɔyaya Yesu

²⁹ Tev fema na Yohaani na Yesu na i kɔŋ i kin, uena i tɔ si: U naa Isɔ Iwɔyaya ŋka ka husɔɔi antulinya

isaγatv tɔγɔle? ³⁰ I tɔm ke maa heela-me si: Ma waali nɔγɔlv ká te na í kɔɔ, ɔle i kɔla-m. Pə taγa pɔlv, pa lɔla má tɔ, ma maγana-i ké. ³¹ Ma taa nyi si aweyele pɔntv inɔ. Ama ma kɔmaya si ma sɔɔ yɔlaa ke Iɔ lɔm na lɔm si pɔ la na Iseyeli nyɔma nyɔmi-i.

³² Yohaani tasa yɔγɔtɔγv tɔtɔ si: Ma nana ma isəpəle ke Iɔ Feesuyv, na kv we isv alukuku na kv tiina isɔ na kv caya Yesu tɔɔ. ³³ Ma taa nyɔnta Yesu. Ama Iɔ wei i tila-m si má sɔ yɔlaa ke Iɔ lɔm tɔ inɔ i heelina-m si: N kɔma n ná Feesuyv tiiwa na kú caya yɔlv wei i tɔɔ, pɔntv inɔ í ká sɔna yɔlaa ke Iɔ lɔm na Feesuyv Naηηtɔ. ³⁴ Tɔɔ, ma ná mpv tɔγɔ ma yɔγɔtɔγi təcəiɔ si inɔ i kena Iɔ Pəγalv.

Yesu ifalaa kancaalaya nyɔma

³⁵ Tɔv fema ɔlena Yohaani we tɔna tɔtɔ, í na i ifalaa taa naale. ³⁶ I kɔma na í ná Yesu tɛɛ, ɔlena í tɔ si: Ii naa Iɔ Iwəyaya nté.

³⁷ Yohaani ifalaa naale inɔ i nu mpv, ɔlena pá tɔη Yesu waali. ³⁸ Yesu pəsəna i waali təkpev na í ná si pa tɔηəγi-i, ɔlena í pɔɔsi-we si: Pepeγe í peekəγi?

ɔlena ifalaa naale inɔ í pɔɔsi-i si: Lapi, (Taca ke pa yaa mpv na pa tɛ taa.) Leγe nyá təyaya?

³⁹ Yesu cɔ-we si: I kɔɔ na í ná.

Ípúγɔ Yohaani ifalaa polaa na pá nyi Yesu tɛ, na í na-we pá la taanaya ke tɔna. (Waavv inɔ tɔ ilim hvvwaya.)

⁴⁰ Mpa pa naale pa nu Yohaani tɔm na pá tɔη Yesu tɔ pa taa lɔlv nté Simɔη Piyɛɛ neu Antəlu. ⁴¹ Na Antəlu inɔ i sulina i taalv Simɔη ke kancaalaya na í heeli Simɔη si: Tə hika Mesii. (Kilisiti ke pa yaa mpv na pa tɛ taa.)

42 Uena Antəlu kpaɣa Siməŋ na í pona Yesu kin. Ḿpógó Yesu nyəna-ı təpɪŋ na í təmı-ı sı: N ké Yohaani pəyalu Siməŋ ké, ıle kaɣana paa cuɣusi-ŋ sı Sefası. (Piyee ke pa yaa mpv na pa te taa.)

Filipv na Natanayee pa yaav

43 Tev fema, ılena Yesu luyula sı ı ləkı ı təɣı Kalilee. Ḿpógó ı sula Filipv, na í təmı-ı sı: Kəə n təŋı-m.

44 Filipv ka ké Antəlu na Piyee pa ıcate Petesaita tu ké. 45 Pə waalı ké Filipv nawa Natanayee na í heeli-ı sı: Wei ı təm Moisi ka ŋmaa kusəsutu takəlaya taa na Iso kuɣəɣətutu teləsəlaa náa yəɣəti tətə tə, tə hika-ı pəne. Inəɣəle Nasaleti tu Yosəefv pəyalu Yesu.

46 Tənaɣa Natanayee nəɣə təkpaı sı: Kəpantv natəli tə wee sı tu luna Nasaleti? Uena Filipv cə-ı sı: Kəə na n nana nyá ısəle.

47 Yesu nawa Natanayee na í kəŋna ı təə, ılena í yəɣəti sı: Iseyeli tu maɣamaya ntə cəne. Pəpətiya tu fei ı kin ke paa pəcə.

48 Ḿpógó Natanayee pəəsı-ı sı: Leye n nyəmna-m?

Ḿpógó Yesu cə-ı sı: Ma na-ŋ fiki tɣv tee na pécó Filipv yaa-ŋ.

49 Tənaɣa Natanayee təma sı: Ama Taca, n ké Iso Pəyalu, Iseyeli nyəma wulav səsə ké.

50 Ḿpógó Yesu cə-ı sı: Isı ma heeluyuu-ŋ sı ma na-ŋ fiki tɣv tee təɣəle n mv-tı yaa? N ká te na n na mpi pə kəla təne ıni təkpaata tə.

51 Ḿpógó Yesu təma sı: Tamapana ke ma heeliyi-me yoo, ma cəsəɣı. ı ká te na í ná ısətənyv tulaa na Iso ısətaa tillaa təŋəɣı Yulu Pəyaya má na pá kpa na pá tiiki.

2

Kana akpayale

¹ Kuyaku tooso nyɛku wule pa kra pɛɛɔ ke Kalilee Kana taa, na Yesu too polo. ² Na pɔ́ yaa Yesu na ɪ ifalaa tɔ́tɔ́gɔ akpayale n̄tɛ́ tɔ́ taa. ³ Tɛ́naya sɔ́lɔm tɛ́ma, ɪɛna Yesu too heeli Yesu si: Pa sɔ́lɔm tɛ́ma.

⁴ M̄pɔ́yú Yesu cɔ́ ɪ too si: Alɔ́ nyá, nyaa heelina-m na p̄cɔ́ má lá na? Ma waatu ta tata.

⁵ Tɛ́naya Yesu too heela tɛ́mle nyɛ́ma si: Ye í heela-meɣe nti í la nti.

⁶ Pɛɛ n̄kraan̄ naatoso wei ɪ taa Yuta nyɛ́ma alɔ́wala lɔm ka wɛɛ tɔ́ ɪ ka wɛ tɛ́na, na paa ɪ taa n̄ku ku tɔ́ki isu liitilinaa nunɔ́wa (100) ké mpɔ́. ⁷ M̄pɔ́yú Yesu tɛ́ma tɛ́mle nyɛ́ma si: ɪ suuli n̄kraan̄ ɪnɔ́ɣi lɔm. Tɛ́naya pa suulina ɪ nɔ́ɔsi tɛ́ke tɛ́ke. ⁸ ɪɛna í tɔ́-wɛ si: Tɔ́, p̄nɛntɛ́ í cosi lɔm mpɔ́ na í pona kutɔ́gɔu tallɔ ɪɛ.

M̄pɔ́yú tɛ́mle nyɛ́ma cosa na pɔ́ pona kutɔ́gɔu tallɔ. ⁹ ɪɛna tallɔ tɛ́n lɔm mpɔ́ pɛ́ p̄sa sɔ́lɔm ke mpɔ́ tɔ́. Ama ɪ ta nyi timpi sɔ́lɔm mpɔ́ pɛ́ lunaa tɔ́. ɪɛ tɛ́mle nyɛ́ma mpɔ́ paa cosa lɔm tɔ́ pɛ́ɛ pa nyɛ́má. M̄pɔ́yú tallɔ yaa akpayalɔ, ¹⁰ na í tɔ́mɪ-ɪ si: Sɔ́lɔm kɔ́pam ke yɔ́lɔa tɛ́na caalɔ́gɔna lɔsɔ́gɔ, na p̄é kɔ́ma na pa tɛ́na pɔ́ haɣa ɪɛ, pa tɛ́kɛna mpɔ́ pɛ́ ta tɔ́li tɔ́. Ama nyá, nyá sɔ́lɔm kɔ́pam ná wɛ halɛna nɔ́nɔ́.

¹¹ Piti tɛ́mle kancaalaya nyɛ́ntɛ́ nte Yesu lapa Kalilee Kana taa tɔ́gɔɛ. Na piti tɛ́mle nteɣɛ ɪ hulɛna ɪ teeli, na ɪ ifalaa tɛ́na-ɪ na pa taa.

¹² Pɛ́ɛ pɛ́ waali ɪɛ, Yesu na ɪ too na ɪ newaa na ɪ ifalaa pa pola Kap̄nahum na pɔ́ caɣa tɛ́naya wɛɛ naale, ɪɛ pa ta taanɪ.

*Payatɔlaa tɔyɔnnyɔ ke Iso tɔseɛle sɔsɔɔle taa
(Matiyee 21:12-13; Malaki 11:15-17; Luku 19:45-46)*

¹³ Yuta nyɔma Tɛɛv acima wɔsaa, ɔlena Yesu polo Yosalem. ¹⁴ M'pɔyɔ ɪ maɣana naaŋ na heeŋ na alukukunaa pɛɛtɔlaa caɣa Iso tɔseɛle taa, na liyitee yɔkɔlaa nɔ́a caɣa pɛle pa taapɔlɔnaa tɛɛ. ¹⁵ Tɔnaya Yesu kraɣa ŋmusi na í kuntili-si na í tɔyɔnna pa tɔnaya Iso tɔseɛle taa, pa na pa heeŋ na pa naaŋ tɔtɔ. Na í ŋmusi liyitee yɔkɔlaa liyitee ke ate, na í pɛsi pa taapɔlɔnaa ke alele. ¹⁶ ɔlena í holina alukukunaa pɛɛtɔlaa si: ɪ lɛsi-wɛye cɛne. ɪ taa pɛsi ma Caa tɔyaya ke kuyaku ke mpv.

¹⁷ M'pɔyɔ ɪ ifalaa tɔsaa si pa ŋmaawa Iso Tɔm taa si: Hai Iso, ma luyɔ suv nyá tɔyaya tɔmlɛ kɛ ɪsu yem na kɛtɛ.

¹⁸ Tɔnaya Yuta nyɔma tɔŋa-ɪ tɔkpu si: Piti tɔmlɛ nteye n ka la-tv na pɛcɔ́ tɔ nyi si pɔ ha-ŋ mpaav si n la ɪsɛntɔ unɪ?

¹⁹ M'pɔyɔ Yesu cɔ-we si: ɪ yɔki Iso tɔseɛle tɔne, na maa taɣani-tɛye ŋmau ke kuyɛɛŋ tooso taa. ²⁰ M'pɔyɔ Yuta nyɔma tɔma-ɪ si: Pusi nule na naatoso ke pa ŋma Iso tɔseɛle tɔne, na nyaa ŋmaa-tɛye kuyɛɛŋ tooso taa?

²¹ Ama Yesu maɣamaya ɪ tɔɣi ɪ yaakaya mpv si Iso tɔseɛle. ²² Pɔ tɔɔ kɛ waatu wei Yesu kɔma na í si na í fe tɔ, ɪ ifalaa tɔsaa si ɪ ka yɔɔta-ti. Halɔna pá tɛ pa taa na Iso Tɔm na Yesu kuyɔɔtɔtv tɔtɔ.

Yesu nyɔmá yɔlaa lotu taa hvwɛɛ

²³ Yesu wɛv Yosalem ke Tɛɛv acima tɔɔ kɛ mpv tɔ, yɔlaa paɣale nawa piti tɔma nna ɪ lakaya tɔ na pá mv-ɪ kɛkɛraa tɔkpa si ɪnɔɣi. ²⁴ Ama Yesu ná tá tɛ-we na ɪ

taa. Pə taɣa pulv, ɪ nyəmə pa tənaya teu ké. ²⁵ Pə fei si nəɣəlv í seɣesi-ɪ pa təm na pécó. ɪ maɣamaɣa ɪ nyəmə mpi pə we yulv taa tɔ.

3

Yesu na Nikotem pa faaci

¹ Apalv nəɣəlv ɪ ka wenna Falisanaa taa na pá yaa-ɪ si Nikotem. ɪ ké Yuta nyuvu nyóma taa lelɔ. ² Ḿpúgú ɪ pola Yesu kin ke ahoó naali na í yəɣəti-ɪ si: Taca, tə nyəmə si Iso kənnə-ŋ si ń seɣesi-tv. Pə taɣa pulv, nəɣəlv fei wei ɪ pəsəɣi na í la piti təma isu n lakuvu tɔ na pə tá kəna Iso toŋ.

³ Yesu cɔ-ɪ si: Tampana ke ma heeliyi-ŋ yoo, maa cesəɣi, ye pə ta lelɪ yulv ke lɔlvu, ɪ kaa na Iso Kawulaya.

⁴ Tənaya Nikotem pɔɔsa-ɪ si: Isənaɣale pu taɣani yulv ke lɔlvu na í təma sɔsɔ ke lapu? Ama ɪ kaa pəsɪ na í lelɪ ɪ too lotu taa ké sɔv na pə taɣani-ɪ lɔlvu?

⁵ Yesu cɔ-ɪ si: Tampana ke ma heeliyi-ŋ yoo, maa cesəɣi, ye pə ta lɔli-ŋ na lɔm na Feesuyu, n kaa sɔv Iso Kawulaya. ⁶ Yulv ke yulv lɔləɣi. Ama Iso Feesuyu lɔlvu wena pə mpa, na pəle pə we yulv taa təm ké. ⁷ Taa la piti na nti ma heela-ŋ si pə we si mə tənə pu lelɪ-meyə lɔlvu tɔ tɔ. ⁸ Nyəni, heelim makɪ timpɪ pə luyu we təɣɔ, na ń nukɪ pə taŋ. Pəyele n ta nyɪ pə təlɪle yaa pə təpote. Wei Iso Feesuyu lɔlaa tɔ ɪ we mpv tɔ.

⁹ Ḿpúgú Nikotem təma si: Isənaɣale mpv?

¹⁰ ɪlena Yesu cɔ-ɪ si: Halɪ meɣele Iseyeli seɣesəlaa sɔsaa na ń ta cekəna təm tənɛ? ¹¹ Tampana ke ma heeliyi-ŋ yoo, maa cesəɣi, tə nyəmə nti tə yəɣətəɣi tɔ na nti tə nawa tɔ ntəɣi tə keesəɣi-mɛ. Pə na pə mpv tɔ

mu caa tá tòm muɣu. ¹² Isəna pə təŋa lapu ke ate cəne təɣəle ma heeliyi-me na u saŋ muɣu. Ue ye ma keesa-meɣe isəna pə we isətaa tə, mə taa aweɣele mɔlv? ¹³ Nəɣəlv ta kpata isətaa ye pə taya Yulv Pəyaya má wei ma luna isətaa na má tii tə ma paasi. ¹⁴ Isu Moisi ka tɣu nyəɣəlvu kuseemɣu tum ke tesika nyɣu taa na í siki wulaya tetv taa tə, mpv inɩ tətəɣə pə wee si paa kraasi Yulv Pəyaya má. ¹⁵ Uena yəlaa mpa pa təna paa mv ma təm tə pá hiki weesuyv ŋku ku tɛŋ tə. ¹⁶ Pə taya pulv, Isə səɔla yəlaa tənaya səsəm, haləna í caŋ í ha í Pəyaya ikramle, si pa təna mpa paa təŋ ka təm tə, pá taa si, ama pá hiki weesuyv ŋku ku tɛŋ tə. ¹⁷ Pə taya isu yəlaa təm kuyv təɔ ké Isə tila í Pəyaya. Ama pa nyɣv yavv təɔ ké. ¹⁸ Paa kuyv wei í təŋa ka təm tə pɔntv təm. Ama wei u təŋəɣi ka təm tə, pɔntv təm tɛma sərv, í ta təŋ Isə Pəyaya ikramle təm tə pə təɔ. ¹⁹ Pa təm səpa timpɩ təɣəle si fətəla wei í naaki tə í kəma antulinya taa, na yəlaa səɔli səkrɛtuyv na pá kisi-í pa lakasi isayasi təɔ. ²⁰ Ye wei í laki isayavv í taa kraakəna fətəla inəɣi. U kpətəɣəna-í si pə taa kəɔ na í la na pə ná í isayavv təɔ. ²¹ Ama wei í təŋəɣi tampana tə í kpətəɣəna fətəla inəɣi si í la na pə ná təcɛɛɛi si Isə nunav təɔ ké í laki mpv.

Yesu na Yohaani pa təm

²² Pəle pə waali ké Yesu na í ifalaa pa kula təna na pá polo Yuta tetv taa, na í na-we pá caya tənaya wee naale, na í səkki yəlaa ke Isə lvm. ²³ Yohaani ná səkaya yəlaa ke Isə lvm tətəɣə Ayinŋ ke Salim kiŋ. Lvm ka we tənaya səsəm ké. Yəlaa kəŋaya Yohaani kiŋ na í səkki-weɣe Isə lvm. ²⁴ Waavv inɩ tə pa ta təkəta Yohaani ke saləka.

25 Μρύγυ Yohaani ifalaa taa lelaa na Yuta tu nɔχɔlv pa suv hɔm ke Iso seev kɔtasi nsi yulv taχanɔχɔna i ti tɔ si tɔɔ. 26 Μρύγυ pa pola Yohaani kin na pά pɔɔsi-i si: Tacaα, n tɔɔsa yulv wei i tɔm n ka heela-tu na nyά na-i í ka we Yaatanu waali tɔ i tɔɔ? Nyɔni pɔnente inu i sɔkɔna nteye yɔlaa ke Iso lom, na pa tɔna pά puki i kin.

27 Ulena Yohaani cɔ-we si: Yulv u hikiyi pulvɔv yem na Iso tá ha-i-wi. 28 Mə maγamaγa í pɔsɔχi na í ləsi ma aseeta si ma yɔχɔtaα si ma ta ke Mesii. Ama ma tee i nɔχɔ ke kvtee. 29 Akpayalv tɔnna asasaalv. Ama akpayalv taapalv sɔηa tɔna na í kema ηkpaηη. Pə kɔma na í nu akpayalv nɔχɔ, ile i laηle hulumu sɔsɔm. Mpu inu tɔtɔχɔ ma laηle hulumaα, na pɔnente pə maγa-m teu. 30 Pə wee si Yesu í pukɔna na maα saki.

Wei i kɔmna isɔtaα tɔ i tɔm

31 Wei i luna isɔtaα tɔ inu i kɔlɔna pə tɔna. Na wei ílé i we ate cɔne tɔ, i ké ate nyɔη ké, na ate nyɔntv ke i yɔχɔtɔχi. Ama wei i luna isɔtaα tɔ inu i kɔlɔna pə tɔna. 32 Na i yɔχɔtɔχi mpi i nawa na í nu tɔ pə tɔm, ama nɔχɔlv u muχi i tɔm. 33 Ule wei í tu mu i tɔm, pɔntv tisina nté si Iso yɔχɔtɔχi tampana. 34 Wei Iso tilaa tɔ pɔntv yɔχɔtɔχi Iso tɔm ké. Pə taγa pulv, Iso celɔχi-i i Feesuyu tɔnaya. 35 Tacaα sɔla i Pɔyaγa na í tv pə tɔnaya ka niη taa. 36 Ye wei í nuna Pɔyaγa i tɔma weesuyu ηku ku teη tɔχɔ hikuyu. Ama wei í kisa Iso Pɔyaγa ke nunav tɔ i laηaa ké, na Iso muva-i na pάáná ke tam ké mρύγυ.

4

Yesu na Samalii alv pa faaci

¹ Falisanaa nuwa si Yesu hikiyi tɛɛɛɛ na í sɔɔki-wɛɛɛ Iɔɔ lɔm na pɔ kɛɛɛɛ Yohaani. ² Pɔɔɔ pɔ taya Yesu maɔamaɔ sɔɔkayana-wɛɛɛ Iɔɔ lɔm, ama í ifalaa kɛ. ³ Yesu kɔma na í nu si Falisanaa nu mpɔ, ilɛna í kɔli Yuta tɛtɔ taa na í mɔnna Kalilee tɛtɔ taa. ⁴ Na pɔ wɛɛ si Samalii nyɛɛkɔ kɛ í tɛɛɛ.

⁵ Mɔpɔɔ Yesu wɔsɔna Samalii ɛate natɛli nte pa yaa si Sikaa tɔ, na tɔ kpɔtɔna tɛtɔ nti Yakɔpɔ ka ha í pɔyaya Yosɛɛfɔ tɔ. ⁶ Na Yakɔpɔ lɔkɔ ka wɛ tɔna. Tɔntɛ nu Yesu ilɛna í caya lɔkɔ nɔɔɔ, na waatɔ inɛ ilim sikaa.

⁷ Mɔpɔɔ Samalii alɔ nɔɔɔɔ kɔma lɔm luɔu, na Yesu sɛɛɛɛ-ɛ si: Ha-m lɔm na má nyɔɔ.

⁸ Waatɔ inɛ Yesu ifalaa ka tɛma tɛɛɛ kɛ ɛate taa kɛ kɔtɔɔɔ yapɔ. ⁹ Samalii alɔ cɔ-ɛ si: Pepe tɔɔ kɛ nyaya Yuta tɔ na í sɛɛɛɛ-m lɔm si n nyɔɔ. Pɔɔɔ maɔa Samalii tɔ? (Pɔ taya pulɔ tɔɔ, Yuta nyɛma na Samalii nyɛma paa suliyi.) ¹⁰ Mɔpɔɔ Yesu cɔ-ɛ si: Ye n ka cɛkɔna mpi Iɔɔ haaki tɔ, na í ka nyɛmá wei má ma sɛɛɛɛ-ɛ lɔm kɔnyɔnyɔɔm kɛ ɛsɛntɔ tɔ, nyá maɔamaɔ n ka laalɔna-m sɛɛɛɛɔɔ na maa ha-ɛ weesuyɔ lɔm.

¹¹ Mɔpɔɔ alɔ cɔ Yesu si: Ma cɛ, n fɛina kɔlulunau ɛkɔ n ká luna tɔ. Pɔɔɔ lɔkɔ ná tu lumaa. Ilɛ leyɛ n ká hiki weesuyɔ lɔm mpi? ¹² Tá lɔɛɛ Yakɔpɔ hulina lɔkɔ inɛ na tɔá maɔana-ɛ. Halɛ Yakɔpɔ na í piya na í kalɔkɔɛ pa nyɔɔ lɔkɔ inɛ í lɔm. Ilɛ n hɔɔ si n kɔla ilɛ?

¹³ Mɔpɔɔ Yesu cɔ alɔ si: Wei í nyɔɔ lɔkɔ inɛ í lɔm lɔkɔtɔ tasɛɛɛ-ɛ kpau kɛ. ¹⁴ Ama wei í nyɔɔ lɔm mpi maa ha-ɛ tɔ, lɔkɔtɔ u lɛɛɛɛ-ɛ kpau paa pɔlee. Pɔ taya pulɔ, lɔm mpi maa ha-ɛ tɔ pu la í taa kɛ lɔm sɛɛɛɛ wei í cɛtɔɔ tɔ. Halɔna í hiki weesuyɔ ɛkɔ ku tɛɛ tɔ na í kɛɛ.

¹⁵ Μπόγύ αlv cə Yesu si: Ma ce ha-m lvm mpi, ile lukətv kaa tasa-m kpaυ, na má taa tasa cəneye məlvuyv ke lvm luyv.

¹⁶ Μπόγύ Yesu təma αlv si: Polo n̄ yaa nyá paalv na nyá na-ι í kəw cəne.

¹⁷ Μπόγύ αlv cəwa si: Ma feina apalv.

Ilena Yesu cə αlv si: Tampana ke n̄ yəγətaa si n̄ feina apalv. ¹⁸ Pə taγa pvlv, n̄ tēma apalaa kakpasι ke saav, na wei ι te n̄ tu we kaγana isəntə tə n̄ we yem, pə taγa nyá paalv. Pə təw kέ nyá təm wena tampana.

¹⁹ Μπόγύ αlv cə Yesu si: Tacaα, ma naα si n̄ kέ Iσə kyəγətv tv teləsvlv. ²⁰ Ta ləηcenaα seekaya Iσə kέ puyv kvne kv təw. Ama Yuta nyəma me mə təη si ye paa seē Iσə Yosalem kέ.

²¹ Μπόγύ Yesu cə αlv si: Alv nyá nu ma təm, pu kəw tə, Tacaα Iσə seev kaa weē təntəmle təm, si puyv kvne kv təw yaa Yosalem. ²² Samalii nyəma me í ta nyι wei í seeki tə. Ama Yuta nyəma ta tá nyəma wei tá seeki tə. Pə taγa pvlv, Yuta nyəma kin̄ ke Iσə seev mpi pə waasəγι tə pə weē. ²³ Ama pə weē pu kəw, halι pə tu tēma kənte te, na mpa pa seeki Iσə na tampana tə paa seē-ι hatoo pa taa kέ na cəsvyv fei. Iσə seēlaα isυ mpυ weγe Caa Iσə səlaα. ²⁴ Iσə υ naα isəntəw, pə təw kέ mpa pa seē-ι tə, pə taγa isəntəw ke paa seē. Ama pa taanaα kέ na cəsvyv fei.

²⁵ Μπόγύ αlv cə Yesu si: Ma nyəma si Mesii wei pa yaa si Kilisiti tə ι ká kəw te, ye ílé ι kəma, ι ká kilisitiyv pə təna.

²⁶ Μπόγύ Yesu cə αlv si: Ma wei ma yəγətəγəna-η isəntə tə, mayale Mesii ινι.

²⁷ Yesu na αlv pa təηna yəγətaγa ke n̄pύγύ ilena ι ifalaa tala, na pə la-weγe piti kέ mpi pə təw ι na αlv

taka pa yəɣətəɣi tɔ. Paa na mpv pa taa nəɣɔlv ta pɔɔsi si: Pepeye n caa i kin? Yaa ntiyi nyá yəɣətəɣəna-i?

²⁸ Tənaɣa alv məɣna i həyaya na í su. Uena í məli ɪcətɛ taa na í yaa yəlaa si: ²⁹ I kɔɔ na í ná apalv nəɣɔlv wei i kpaɣa pə təna mpi tuu ma lapa tɔ na í keesi. I ta ke Mesii yee?

³⁰ Ḿpúyó yəlaa lu ɪcətɛ taa na pá puki Yesu kin.

³¹ Alv inu i tɛɛ mpv tɔ, na i ifalaa náá tɔɣna-i tɛɛkuyv kɛ si: Taca n ka tɔɣv mpv?

³² Ama Yesu cə-we si: Təɣənaɣa ŋka ma tɔki tɔ i ta nyi-ke.

³³ Ḿpúyó Yesu ifalaa pɔɔsa təma si: Nəɣɔlv kəna-i təɣənaɣa ke yee?

³⁴ Tənaɣa Yesu cə-we si: Ma təɣənaɣa nté wei i tila-m tɔ i luyv nyəntv lapv, na i təmlɛ nte i hula-m si má la tɔ tə yoosuyv. ³⁵ Mɛ mə tɔɣ si: Pə kaasa isətvnaa liyiti na kumtv tala. Ama má, ma heeliyi-me si, í kusi mə ise na í na isəna kutəɣv sɛɛna tawa na kv taɣa kntaa tɔ. ³⁶ Kuntv wei i kvɣ tɔ, i tɔɣa i kvfeluyv hikuyv kɛ, na í nyəkəɣi pee tətəɣv i weesuyv ŋku kv tɔɣ tɔ kv tɔɔ. Mpv pə lakəna na tuulu na kumtv pá krentəɣi yɔlvɔy. ³⁷ Pə tɔɔ kɛ tɔm nti pa yəɣətəɣi tɔ tə wena tampana si: Lɛlv tuuki kɛ na lɛlv náá kv. ³⁸ Mpv tətəɣv, ma tila-me si í kv haləm mpi í taa hala tɔ. Lɛlaa ná halaa na kayana pə waasəyi-me.

³⁹ ɪcətɛ nté tə taa Samalii nyəma paɣale mv Yesu tɔm ke tɔm nti alv ka yəɣətəɣa təfoo si: I kpaɣa pə təna mpi tuu ma lapa tɔ na í keesi tɔ tə tɔɔ. ⁴⁰ Waatv wei Samalii nyəma tala Yesu kin na pá na-i tɔ, pa wiina-i si í la weɛ naaleye pa kin. Uena í caɣa tənaya kuyɛɛɣ naale. ⁴¹ Pə kəma na pá nu i maɣamaya i kuyəɣətvtv, ɪlena yəlaa samaa ke səsəm tasa i tɔm ke mɔy. ⁴² Na

πά τῆν αὐ σι: Πῶνεντε πῶ ταγα ντι η heela-tu τῶ τῶ τῶ
tike κε τῶ μῦ ι τῶμ. Αμα τὰ μαγαμαγα τῶ νῦνα τὰ
ἠκραῆη na τῶ τεμα τὰ τaa σι, tampana ι κέ antulinya
Waasulo.

Yesu waav ke akewe saso pəyaga

⁴³ Yesu lapa kuyeeη naaleye təna, ilena ί kuli na ί
teena Kalilee. ⁴⁴ Yesu magamaya ka teμα γῶγῶτυγυ σι:
Nəχulo u τυγυηna Iə kuyəγῶτυtu teləsulυ ke ι magamaya
ι ιcate taa. ⁴⁵ Waatu wei Yesu tala Kalilee τῶ, təna
nyəma μῦ-ι teu ke niη naale. Mpi τῶ pa magamaya
paa pola Teev acima τῶγῶυ ke Yosalem, na pa nawa πῶ
təna mpi ι lapa Teev acima anι a τῶ τῶ.

⁴⁶ Μρύγῶ Yesu məla Kalilee Kana timpi ι ka pəsa
lum ke sulum τῶ. Akewe saso nəχulo ι ka we təna, na
ι pəyaga we Kapənahum na πῶ wuki-ke. ⁴⁷ Akewe
nuwa σι Yesu luna Yuta na ί κῶ Kalilee, ilena ί polo
na ί səlami-ι σι: Ma pəyaga we Kapənahum na ká caa
səpu, polo η waasi-ke. ⁴⁸ Yesu cə-ι σι: Anι tamm mu
ta na piti təma na kəkəlo nyəm, u tisiyi.

⁴⁹ Μρύγῶ akewe inι ι cə-ι σι: Hai ma ce, τῶ τεε pəcə
ma pəyaga ί taa κῶ na ká σι.

⁵⁰ Μρύγῶ Yesu cə akewe σι: Kpe, nyá pəyaga kaa σι.

Μρύγῶ apalu inι ι μῦ Yesu kuyəγῶτυtu na ί tu mpaav.

⁵¹ Akewe kpenaga, ilena ι təmlə nyəma səηι-ι na pá
heeli-ι σι: Nyá pəyaga hika alaafəya.

⁵² Μρύγῶ akewe pəssa-weγε isəna waatu πῶ ceρα
pəyaga τῶ τῶ. Ilena təmlə nyəma cə-ι σι: Tete ilim
kpila pəcə τῶγῶ watu ceρα ka τῶ.

⁵³ Μρύγῶ pəyaga caa təssa kpakpaa σι, tete mpυ inι
πῶ taka teitei κέ Yesu ka heela-ι σι: Nyá pəyaga kaa
σι. Ilena ί na ι təyaga təna pá te Yesu na pa taa.

54 Yesu piti tōma kpentā naaleγeε ι luw Yuta na ί kōō Kalilee tō.

5

Kutəntv waav ke lule nōγō

¹ Pəε pə waali Yuta nyōma Iso sεεv acima naali a talaa, na Yesu polo Yosalem. ² Lule natəli tə wε heeη nōnōγō cōlōγō Yosalem, na akelenaa sakasi taka kakpasi səηa tēna. Təne inōγi pa yaa si Petasata ke Alaamee nyōma tōm taa. ³ Na kutəntvnaa seləta laηasi nsi si tεε kέ sōsōm. Yulvmaa na kaakalasi, na mpa kutəməη tvula tō. [Pa taηa lvm laηtvγv. ⁴ Pə taγa pvlv, isōtaa tillu tiikaya waatv waatv ke lule taa, na ί lakι na lvm laηtvγi. Na wei ί laala tiiv ke waatv wei lvm laηtvγi kpakpaa tō pə waa-i, paa ι kutəη ke ηku.] ⁵ Apalv nōγōlv ι ka wε tēna na ι hēnta kutəη tō pusi pəlefei nule kōlv. ⁶ Yesu na-i na ί hēnta mpv, na ι nyōmá si ι taηa tēnaya sōsōm, ilena ί pōōsi-i si: N caa pə waa-η ke?

⁷ Mpyō kutəntv cō Yesu si: Ma ce, ma feina nōγōlv si ί tisi-m lvm taa kέ waatv wei pə laηtvγi tō. Na má polaa si ma tiiki, nōγōlv náa laali-m.

⁸ Mpyō Yesu heela-i si: Kvlι na η kpaγa nyá kvhəntvγv na η tō.

⁹ Tēnaya pə waa kutəntv ke kpakpaa, na ί kelι ι kvhəntvγv na ί tēη. Pə pamna kvyakv kvheεsvγv wule. ¹⁰ Mpyō Yuta nyōma tōma wei pə waa mpv tō si: Saηa kvyakv kvheεsvγv kέ, pə fei si η səγəli nyá kvhəntvγv ke mpv.

¹¹ Ama kutəntv na cō-wε si: Wei ι waasa-m tō inι ι heelina-m si má kelι ma kvhəntvγv na má tō.

12 Μρύγύ Yuta nyéma cə kutəntv si: Aweye pəntv na í heela-η si n̄ keli nyá kuhəntvuyv na n̄ tə?

13 Ama wei pə waawa tə ι ta nyi Yesu. Pə taya pəlv, ílé ι ka saala samaa wei ι suwa təna tə ι taa.

14 Pəle pə waali Yesu ná apəlv inəyi Isə təsele taa na í heeli-ι si: Nyəni, pənente pə waa-η isəntə tə, taa tasa isayətv lapv tətə. Pəcə pə taa kəə na ηku kule kv kəla mpv tə kv mayana-η.

15 Tənaγa apəlv inι ι polaa na í heeli Yuta nyéma si: Yesu waasəna-m. 16 Pə təə ké Yuta nyéma svv Yesu ké konyəη tvyv ke ι lapv mrygy kuvaku kuhesvuyv wule tə pə təə. 17 Mpυ pə yelina na Yesu yəγəti si: Ma Caa ná təηa təmlə lapv ke tam ké. Pə təə ké ma tətə ma təηna lapv.

18 Təm təne tə mayamaya tə təə Yuta nyéma mv səγəna ke teu si pa ləsəyi Yesu weesuyv. Si pə taya kuvaku kuhesvuyv tike ke ι wakəlaa, pə kpenna isəna ι keesa ι ti na Isə na í yaa-ι ι mayamaya ι Caa tə pə təə tətə.

Isə Pəyaya pəsvyv ke yəlaa təə

19 Μρύγύ Yesu təma-we si: Tampəna ke ma heeliyi-me yoo, maa cesəyi. Pəyaya ma ma kaa lu natəli na má la. Ama nti ma Caa təηa lapv na má naaki tə ntəyi ma təηəyi. Ma Caa laki pə təna mpi tə, Pəyaya ma ma laki-wi tətəγə. 20 Pə taya pəlv, ma Caa səəla-m ké, na í hólí-m pə təna mpi ι laki tə. I ká hólí-m təma səsəəna nna a kəla ane tə si má la, na pu la-meyə ha. 21 Isu ma Caa feesiγi sətəa na í mənna-weγe weesuyv nyéma hekə tə, mpυ inι tətəγə Pəyaya má ma tvyi weesuyv ke mpa ma nəkaa tə. 22 Təle tə paasi ma Caa u hvukəna nəγəlv. Ama ι tv hvule tənaya Pəyaya ma ma niη taa. 23 Ulena pa təna pa se-m isu pa

seekuɣu ma Caa tɔ. Yulv í ta se Pəyaya ma, ɪ kaa pəsi na í se ma Caa wei ɪ tila-m tɔ.

²⁴ Tampana ke ma heeliyi-me yoo, maa cesəyi, ye wei ɪ nu ma tɔm na í te ɪ taa na wei ɪ tila-m tɔ, ɪ tɛma weesuɣu ŋku ku tɛŋ təɣɔ hikuyu, pa kaa huɓna-ɪ. Ama ɪ tɛma weesuɣu tɔ ke pəsuyv kɛ. ²⁵ Tampana ke ma heeliyi-me yoo maa cesəyi, pə weɛ pu kɔɔ, halɪ pə tu tɛma kəntɛ te. Sətaa ká nu Isə Pəyaya má ma nəɣɔ, mpa paa nu-ke tɔ, paa fe na pá kuləna pa ɪsɛ. ²⁶ Isu Taaɔa Isə wɛna weesuɣu ke ɪ taa tɔ, mpv tɔtəɣɔ ɪ yɛlaa sɪ Pəyaya ma má wɛɛna weesuɣu ke ma taa. ²⁷ Ma kɛ Yulv Pəyaya təɣɔ ɪ ha-m mpaav sɪ má huɓna yɛlaa ke tɔm. ²⁸ ɪlɛ pə taa la-mɛyɛ ha. Mpi tɔ pu kɔɔ na pa təna mpa pa we pəlaaŋ taa tɔ pá nu ma nəɣɔ, ²⁹ na pá lu ɪ taa. Mpa pa lapa kɔpantv tɔ paa fe sɪ pá weɛ tam tɔɔ. Mpa pɛle pa lapa ɪsayaɔv tɔ, paa fe sɪ pá huɓna-we na pá tv-wɛyɛ saləka.

Mpi pə hólóyí Yesu tampana tɔ

³⁰ Maa pəsəyi na má lu tələyi ma mayamaya. Ama ɪsu Isə keesəyi-m tɔ, m̀p̀ɔ́ỳɔ́ ma huɓkəna, na ma huɓle tewa. Mpi tɔ, pə taya ma mayamaya ma luyv nyəntv ke ma pɛekəyi lapv. Ama wei ɪ tila-m tɔ ɪ luyv nyəntv kɛ. ³¹ Ye ma yəɣətəyi ma tɪ tɔm, nəɣɔlv kaa sa tampana wɛna maa hólí tɔ. ³² Ama nəɣɔlv wɛna na ɪlɛ ɪ hólóyí sɪ ma kɛ tampana tv. Na ma nyəmə sɪ nti ɪ yəɣətəyi ma tɔɔ tɔ tɔ we tampana. ³³ Halɪ mə mayamaya í tila mə tillaa ke Yohaani kiŋ na ɪlɛ ɪ huɓla-mɛyɛ tampana. ³⁴ Ye ma, pə taya ɪsu ma nyulaa sɪ yulv nəɣɔlv í hólí ma tampana. Ama sɪ pə səna-me na pə ya mə nyuyv tɔɔ kɛ ma yəɣətəyi mpv. ³⁵ Yohaani naa we kɛ ɪsu fətəla wei ɪ mɔyi na pə naaki tɔ. ɪ tisaa na í yəɔləna fətəla ɪni ɪ nav ke pəcɔ. ³⁶ Ama ma

wena mpi pə hólóyí ma tampana na pə kəli tə təna nti Yohaani yəyɔta ma tɔɔ tɔ. Təma nna ɔni ma Caa hula-m sɪ má la na ma tɔŋna a lapu ke isəntɔ tɔ, ɔni a hóləyəna ma tampana sɪ ma Caa tilina-m. ³⁷ Ma Caa wei ɪ tila-m tɔ ɪ hólóyí ma tampana tɔtɔ. Mɛ í ta nu ɪ nəyɔ ke paa təm kulum. Pəcɔ́ í ta loosi ɪ isəntaa ké paa təm kulum tɔtɔ. ³⁸ Pəyele u saŋ ɪ təm muɣu sɪ tɔ́ caya mə taa ké paa pəcɔ. ɛle u tɛŋ mə taa na wei Iso tilaa tɔ, pə tɔɔ ké pə wɛ mpv. ³⁹ ɪ pɛɛkəyɪ Iso Təm takəlasɪ taa təcɔtutu, na í tɛɛləyɪ sɪ pə taa ké í ká hikina weesuɣu ŋku ku tɛŋ tɔ. ɔni tá takəlasɪ kulomasɪ nsɪ sɪ yəyɔtəyəna ma təm. ⁴⁰ Pə na pə mpv tɔ, u saŋ sɪ í kɔɔ ma kiŋ na í hiki weesuɣu kupaŋku.

⁴¹ Pə taya yəlaa isante ke ma pɛɛkəyɪ. ⁴² Ama ma nyəma-mɛ, ma nyəmə sɪ u caa Iso. ⁴³ Ma Caa kəntɛ ke ma kəma na mu saŋ ma muɣu. Ama ye nəyɔlv ná lu yem na í kɔɔ, í mu ílé təkpa. ⁴⁴ Mɛ mə sɔɔla mə təma isante ké, u pɛɛkəyɪ Iso wei ɪ tike nté Iso tɔ ɪ nyəntɛ. ɛle isənaya í ká la na í mu ma təm. ⁴⁵ ɪ taa huɔ sɪ maa polo má kuli mə waalı ké Iso isəntaa. Ama Moisi wei í tɛɛləyɪ tɔ ɔni ɪ ká kulina mə waalı. ⁴⁶ Ye í ka mɔwa Moisi təm na tampam, isəntɔ tɔ í ka mu ma nyəntu tɔtɔ. Pə taya pulv, ma təm ke ílé ɪ ŋmaawa. ⁴⁷ ɪ ta tisi na í mu nti Moisi ŋmaawa tɔ, ɛle isənaya í ká tisi na í tona ma təm nti ma heeliyi-mɛ tɔ.

6

Samaa iyisi kakpasɪ (5000) caləsvyɔ

(Matiyee 14:13-21; Maləki 6:30-44; Luku 9:10-17)

¹ Pəle pə waalı ké Yesu tayaŋa Kalilee tɛŋku waalı ké tɛsvyɔ. (Lɛlaa yaa sɪ Tipeliyatɪ tɛŋku). ² Na yəlaa samaa hu ɪ waalı. Pə taya pulv tɔɔ, pa ná piti təma

nna ɪ waakayana kutɛntɔnaa tɔ. ³ M̄p̄ȳḡ Yesu na ɪ ifalaa pa kpa puyv tɔɔ na p̄a caya tɛna. ⁴ Na Yuta nyɛma acima wena pa yaa si Tɛɛv acima tɔ a wɔsaa. ⁵ M̄p̄ȳḡ Yesu nyɛna ɪ taa na ɪ waali na ɪ n̄a si samaa sɔsɔ tɛɛna ɪ kin ke kɔntɛ. Tɛnaya ɪ pɔɔsa Filipv si: Leye tu ya kutɔyɔv na tɛ cɛla samaa inɛ inɪ na ɪ tɛna ɪ tɔyɔ? ⁶ Yesu yɔyɔta mpv si ɪ nu nti Filipv k̄a cɔ tɔ. Tɔfɔ ɪ mayamaya ɪ tɛma ɪsɛna ɪ k̄a la tɔyɔ nyɛm.

⁷ M̄p̄ȳḡ Filipv cɔwa Yesu si: Paa liyitee nyɛyɛtv n̄mɔnv̄ȳv (200) mayamaya ke tɔ yapa kutɔyɔv, ku haɛna yɛlaa panɛ pa tiili?

⁸ Uɛna Yesu ifalaa taa nɔyɔlv wei pa yaa si Antɛlu na ɪ k̄e Simɔɛ Piyɛɛ neu tɔ ɪ cɔ-ɪ si: ⁹ Iwaasɛle natɛli tɔ wɛ cɛnɛ na tɔ t̄ka potopotonaa ke kakpasɪ na tiina ke naale. Ama p̄le pu la-weye samaa tuutumaa inɛ?

¹⁰ Tɛnaya Yesu tɔma si: ɪ heeli pa tɛna si p̄a caya atɛ. (Pɔ pamna nyutv ka pɔ atɛyɛ tɛnaya sɔsɔm, ɪɛna p̄a caya.) Pa taa apalaa nyɔɔɛ tala ɪsu iyisi kakpasɪ (5000). ¹¹ Tɛnaya Yesu kpaɛa potopotonaa mpɛ na ɪ sɛɛ ɪsɔ k̄e ɪ na tɛmlɛ ke pa tɔɔ, ɪɛna ɪ tala mpa pa caya tɔ. Na ɪ tala-weye tiina ke mpv tɔtɔ, na paa wei ɪ haya. ¹² Waatv wei pa haya tɔ, ɪ tɔma ɪ ifalaa si: ɪ tɔɔsi potopotonaa h̄yɔlɔɛɛ wei ɪ kaasaa tɔ, na pulvpu ɪ taa lɛ.

¹³ Uɛna ɪ ifalaa tɔɔsi h̄yɔlɔɛɛ inɪ, na p̄e su tɔkɛɛɛ naanvwa na naale. Potopotonaa kakpasɪ inɪ ɪ k̄pisina m̄p̄ȳḡ waatv wei pa tɛma tɔyɔv tɔ.

¹⁴ Waatv wei yɛlaa n̄a Yesu piti tɛmlɛ n̄tɛ tɔ, pa tɔma si: Tampana Yv̄lv inɛ inɛyɔlɛ ɪsɔ k̄yɔyɔtɔtv tɛlɛsv̄lv wei ɪ tɔm paa yɔyɔtaa si ɪ k̄a kɔɔ antulinya taa tɔ.

15 Yesu nyámá sí pa sòòlò pùwá sí paa kpa-ì wulav na toŋ ké tène inəyi kpakpa. Ilena í ñmeli təkew na í kpa pòóŋ tào ké ì tike.

*Yesu tǎnte ké lóm tào
(Matiyee 14:22-33; Malaki 6:45-52)*

16 Pə kǎma na pə taani, ilena ì ifalaa tii lóm nǎgò,
17 na pá kpa kpulvɔv taa sí pa tesəyi Kapənahum. Halì pə caŋ pə yu Yesu ta kǎnta pa kiŋ. 18 M̀p̀ỳg̀ỳ heelim səsəom mapa na pə laŋtəyi tenku lóm ké səsəm. 19 Yesu ifalaa tǎma lóm taa isu kilomεεtələnaa kakpasì yaa naatoso, ilé pa na Yesu kele na í tǎŋ lóm tào na í kǎŋna pa tào tào. Tənaɣa sǎgəntv kpa-wε.
20 Ama Yesu heela-wε sí: Sǎgəntv í taa la-me, maya.

21 Yesu ifalaa luyv lapa na pá kpaɣa Yesu ké kpulvɔv taa. Tete isu saŋa tǎ, pa terna tate ké timpì pa pukaya tǎ.

Samaa pεεkəyi Yesu

22 Kv fema ilena samaa wei pə yela tenku waali tǎ, í ná sí kpulvɔv kulvɔv ka kaasəna tǎna. Pǎcǎ pa nyámá sí Yesu na ì ifalaa pa ta kaa kpulvɔv. Ama pεle pa tike pa tɛna. 23 Paa na mpv kpuləŋ leləŋ wei ì luna Tipeliyatì tǎ ì kǎma, na ì ta hatələna timpì Taca ka sεε Išo ké ì na tǎmlε na pǎcǎ pá tǎgə potopotonaa tǎ. 24 Samaa inì ì nawa sí Yesu na ì ifalaa pa taa nǎgəlv fei tǎna, ilena pá kpa kpuləŋ inì ì taa na pá tεε Kapənahum ké Yesu pεεkəv.

Kv tǎgəv ŋku kv haaki weesuyv tǎ

25 Samaa kǎma na pá na-ì tenku waali ilena pá pǎəsì-ì sí: Taca, pǎlee ké n kǎma cǎne?

26 Tənaɣa Yesu cǎwa samaa sí: Tampana ké ma heeliyi-me yoo, ma cεsəyi, pə taya isu í ná ma piti

təma təγə í pɛɛkəyi-m. Ama í təγə potopotonaa na í haya təγə. ²⁷ Í taa nəki na í kana kətəγəu ηku ku tɛɛ təγə pɛɛkəyu. Ama í lɔ ηku ku wɛ tam na ku kəɲna weesuyu ηku ku tɛɛ tə ku tə. Yulu Pəγaya má maa hana-mɛγɛ kətəγəu ηku. Pə taya pulɔ, Tacaɔ Iɔ təma-m í toɲ cacaalaya tuyu.

²⁸ Μύγύ samaa pəɔsa Yesu si: Pepeye tu la na pəcə tə la təma nna Iɔ caaki tə?

²⁹ Uena Yesu cə samaa si: Təmle nte Iɔ caa si í lapɪ-t təγəle si í mu í tillu təm.

³⁰ Μύγύ samaa pəɔsa Yesu tətə si: Ue n kaa la piti təmle natəli na tə ná na pəcə tə mu nyá təm? Təu, təmle nteye n ka la? ³¹ Ta caanaa caanaa təγəna manna ke wulaya tetu taa, isu pa ηmaav Iɔ Təm taa tə si: Í tisa isətəa kətəγəu na í cəla-wɛ na pá təγə.

³² Μύγύ Yesu cə samaa si: Tampana ke ma heeliyi-mɛ yoo, maa cɛsəyi, mpi Moisi cəla-mɛ tə pə ta ke isətəa kətəγəu ke təna. Ama pənente isətəa kətəγəu maγamaya ke ma Caa cɛləyi-mɛ. ³³ Na kətəγəu ηku Iɔ cɛləyi-mɛ təγəle ηku ku luna isətəa na ku tii na ku haaki yəlaa tənaya weesuyu tə.

³⁴ Tənaya samaa cə Yesu si: Tacaɔ, haaki-tuyɔ kətəγəu ηkuyɔ tam.

³⁵ Uena Yesu cə samaa inɪ si: Ma maγamaya keke kətəγəu ηku ku haaki weesuyu tə. Ye wei í kəma ma kiɲ nyəγəsi kaa kpa puntu paa pəcə. Pəyele wei í mu ma təm tə, ləkətɔ kaa kpa puntu tətə. ³⁶ Ama ma təma-mɛγɛ-təyi heeluyu si í na-m, pəcə í tá mu ma təm. ³⁷ Pa təna mpa ma Caa haa-m tə, pa kəɲ ma kiɲ ké. Ma kaa təγəni wei í kəɲ ma kiɲ tə. ³⁸ Pə taya pulɔ, ma tiina isə ké si ma lakɪ wei í tila-m tə í luyɔ nyəntɔ, pə taya ma maγamaya ma nyəntɔ. ³⁹ Wei í tila-m tə í

luyu nyäntu nté si má taa yele na mpa i cëla-m tɔ pa taa nɔɔɔlv le. Ama si má kusɪ pa tənaya səttaa taa ké kuyaku kantəkaya nyəŋku wule ké. ⁴⁰ Ma Caa luyu nyäntu nté si mpa mpa pa ná Pəyaya má na pá mu ma təm tɔ, pɔntɔnaa í hiki weesuyu ŋku ku tɛŋ tɔ, na maa feesi-wɛɣe kantəkaya kuyaku wule.

⁴¹ Isu Yesu yɔɔɔtuyv mpu si inəɣəle kutəɣv ŋku ku tiina isəttaa tɔ, sɛsɛ pə ta maya Yuta nyéma nté. ⁴² Tənaya pa tɔma si: Isu Yosɛɛfv pəyalv Yesu kelɛ? Tə nyəmə í caa na i too mɛɛ. Ilɛ ntiyi i yɔɔɔtəyi si inɪ i tiina isəttaa?

⁴³ Mpróyú Yesu cɔ Yuta nyéma si: I taa miitina-m mpu. ⁴⁴ Tacaa wei i tila-m tɔ í yaa wei, pɔntv tike kəŋna ma kin, na maa feesi-i kantəkaya kuyaku wule. ⁴⁵ Isɔ kuyɔɔtutv teləsəlaa ŋmaa təm tənɛ si: Yəlaa tənə ká wɛɛ Isɔ kusɛɣɛsaa. Pə tɔɔ ké yəlaa tənə mpa pa nukəna Tacaa Isɔ na pá mu i kusɛɣɛsətv tɔ, pa kəŋ ma kin. ⁴⁶ Ilɛ pə taya isu nɔɔɔlv tɛma Tacaa Isɔ ké nav se. Ye pə taya wei i luna Isɔ kin tɔ inɪ i nana-i. ⁴⁷ Tampana kɛ ma heeliyi-mɛ yoo, maa cɛsəyi, wei i mu ma təm, pɔntv tɛma weesuyu ŋku ku tɛŋ təɣv hikuyv ké. ⁴⁸ Mayalɛ kutəɣv ŋku ku haaki weesuyu tɔ. ⁴⁹ Mə caanaa caanaa təɣvna manna kɛ wɔlaya tɛtv taa, pəyɛle pa səpa. ⁵⁰ Ama kutəɣv ŋku ku luna isəttaa tɔ, ŋkuyv yulv í təɣaa i kaa si. ⁵¹ Mayalɛ kutəɣv ŋku ku tiina isəttaa na kv haa weesuyu tɔ. Ye wei i təɣv kutəɣv ŋku, pɔntv ká wɛɛ tam ké, u tasəyi səpv. Kutəɣv ŋku maa ha təɣvɛ ma mayamaya ma tənuyv nantv. Ma haaki-təyi si yəlaa tənə í hiki weesuyu.

⁵² Tənaya Yuta nyéma svv tɔ tɔɔ ké həm na isəle kusɛɛmlɛ kɛ pa taa pa tike si: Isənaya inɪ i ká kpaɣa i mayamaya i tənuyv nantv na í ha-tv si tɔ təɣv?

53 Μπόγύ Yesu cɔwa si: Tampana ke ma heeliyi-me yoo, maa cesəyi, ye ɪ ta tɔɔ Yulu Pəyaya má ma tənɔyɔ nantɔ, na í ta nyɔɔ ma caləm, í kaa hiki weesuyɔ ke mə mayamaya. 54 Ye wei ɪ tɔki ma tənɔyɔ nantɔ na í nyɔɔki ma caləm, pɔntɔ tɛma weesuyɔ ŋku ku tɛɲ tɔɔ hikuyɔ ké, na maa feesi-ɪ sətaa taa ké kantəkaya kuyaku wule. 55 Pə taya pulɔ, ma tənɔyɔ nantɔ ke kɔtɔɔyɔ kɔpənku ké, na ma caləm ke kɔnyɔnyɔm kɔpam tɔtɔ. 56 Ye wei í tɔɔ ma tənɔyɔ nantɔ, na í nyɔɔ ma caləm, ma na pɔntɔ tu wɛɛ tɛma taa ké. 57 Tacaɔ Isɔ wei ɪ tila-m tɔ, ɪ wɛna ɪ weesuyɔ, na ɪ tɔɔ ké ma wɛna ma weesuyɔ tɔtɔ. Pə tɔɔ ké wei í tɔɔ-m, pɔntɔ wɛɛna weesuyɔ ke ma tɔɔ tɔtɔ. 58 Tɔɔ, kɔtɔɔyɔ ŋku ku luna isɔ tɔɔɔɛ. Ku ta ke ŋku mə caana caana ka tɔyaa na kaɣana pa fɛi tɔ. Ama ye wei ɪ tɔki kɔtɔɔyɔ kɔnɛ, pɔntɔ ká wɛɛna ɪ weesuyɔ ke tam.

59 Kapənahum ke Yesu seɣesa tɔm tənɛye Yuta nyɔma təkotile taa.

Tɔm nti tɔ haaki weesuyɔ tɔ

60 Waatɔ wei Yesu ifalaa nu tɔm tənɛ tɔ, pa taa payalɛ tɔma si: Tɔm tənɛ tɔ kɔla katɛ. Awe ná pəsəyi tɔ nuw?

61 Yesu nawa si tɔm tənɛ tɔ ta maya ɪ ifalaa, ilɛna í tɔ-wɛ si: Isu tɔm tənɛ tɔ kɔla-mɛɣɛɛ yaa? 62 Na í ká kɔɔ na í na Yulu Pəyaya má na má kpaɔ timpi maa wɛɛ tɔ, ilɛ isənayalɛ í ká la? 63 Isɔ Feesuyɔ haakəna weesuyɔ, yulɔ tənɔyɔ kɔnɛ kulɛ ku waasəyi pulɔ. Tɔm nti ma heela-mɛ isəntɔ tɔɔɔɛ Feesuyɔ nyəntɔ, na nti unɪ tɔ haakəna weesuyɔ. 64 Paa na mpɔ, mə taa lɛlaa u tɔyɔna-ti. (Pə taya pulɔ, hatoo kancaalaya

Yesu ka nyemá mpa pa kaa tǎki i tǎm tǎ. Halí i nyemá wei i ká lapi-i kǎlǎmǎtǎ tǎ.)

⁶⁵ Yesu sǎsa lentí si: Pǎ mayamaya pǎ tǎǎ kǎ maa heela-me si: Nǎyǎlv kaa pǎsi na í kǎǎ ma cǎlv, na pǎ tǎ kǎna si Isǎ hana-i pǎ mpaav.

⁶⁶ Pǎ krayav kuyanjku tǎyǎ Yesu ifalaa taa lelaa yela-i, pa ta tasa-i tǎnyyv. ⁶⁷ Mǎpǎyǎ Yesu pǎsa pa naanvwa na naale wei i kaasaa tǎ si: Na me se, mu tee mǎ nyǎjku?

⁶⁸ Tǎnaya Simǎj Piyee cǎwa Yesu si: Taca, awe kin ke tu polo? Nyǎ tǎm pee haakǎna weesuyv nku ku teñ tǎ ilǎ. ⁶⁹ Na pǎnentǎ tǎ mvwa na tǎ te tǎ taa si n kǎ Yvlv Nanjtv iní, na n luna Isǎ kin.

⁷⁰ Uena Yesu naa tǎ i ifalaa si: Mǎ naanvwa na naale ine pǎ taya mǎ lǎsǎna-me? Pǎcǎ mǎ taa lelv ná kǎ ilǎyǎv.

⁷¹ Simǎj Isǎkaleeu pǎyalv Yutaasi tǎm ke Yesu yǎyǎtaya mpv. Paa na i kǎ pa naanvwa na naale taa lelv tǎ, kvlvv iní i kǎmna na í lapi-i kǎlǎmǎtǎ.

7

Yesu na i newaa pa tǎm

¹ Pǎle pǎ waalí Yesu cǎkaya Kalilee tetv taa. U luyv fei Yuta tetv taa kǎ cǎv. Pǎ taya vlv tǎǎ, Yuta nyǎma pǎekaya i kvyv. ² Yuta nyǎma acima wena pa yaa si coka acima tǎ a wvsaa. ³ Uena i newaa tǎmi-i si: Kvli cǎne na n polo Yuta na nyǎ ifalaa na tǎma nna n laki tǎ tǎtǎ. ⁴ Ye yvlv caa si pǎ nyǎmi-i u njmesǎyi i tǎma. Ye n laki tǎma anǎyi mpv ilǎ, yelev na yǎlaa tǎna nyi-n mee.

(⁵ Pǎ taya vlv, Yesu newaa mayamaya ná tǎ mv i tǎm tǎtǎ.) ⁶ Mǎpǎyǎ Yesu cǎ-we si: Pǎ ta mayata-m na pǎcǎ. Ama ye me, paa pǎlee pǎ maya-meve. ⁷ Pǎ

taya pulu, antulinya nyéma taa kaa kpaana-me. Ama pa taa kpaana má. Mpi tó, ma húláyí sí pa kulaputu fei teu. ⁸ Mi kra tənaya acima. Ye ma, ma kaa polo. Pə taya pulu, pə ta mayata má.

⁹ Yesu tēma-weyē heeluyu ke mpɔ ulena inɪ í saali Kalilee.

Yesu ke coka acima taa

¹⁰ Yesu newaa kōma na pá kra acima tōyɔ, ulena Yesu mayamaya polo. Ama ɪ ta yele sí nɔyɔlɪ í nyɪ, ɪ pola ɪmɛlav ké. ¹¹ Yuta nyéma pɛɛkayɔ-ɪ acima wɛɛ taa, na pá tɔŋna tēmayɔ pɔɔsuyɔ sí: Uɛ lɛyɛ ɪ wɛɛ?

¹² Halɪ samaa wɛlɔtaya Yesu tɔm ke pa taa pa tike ke sɔsɔm. Lɛlaa sí: Yulɪ kɔpaŋ ké. Lɛlaa sí: Aai, ɪ ké yulɔtusulɔ ké. ¹³ Paa na mpɔ Yuta nyéma sɔyɔntɔ tɔ nɔyɔlɪ taa yɔyɔtɔyɪ tɔfoo.

¹⁴ Pə kōma na acima haya hɛkɔ, ulena Yesu polo na í sɔv Isɔ tɔsɛɛɛ taa na í sɛyɛsɛyɪ. ¹⁵ Ḿpɔyɔ pə lapa Yuta nyéma ke piti, na pá tɔŋ sí: Isənaya pə lapa na í nyɪ pə tənaya mpɔ pɔ́cɔ ɪ ta la ceu?

¹⁶ Tənaya Yesu cɔ-wɛ sí: Nti ma sɛyɛsɛyɪ isəntɔ tɔ, ma ta lu-tɔyɪ kulupu. Ama wei ɪ tila-m tɔ inɪ ɪ huləna-m-ti. ¹⁷ Ye wei ɪ sɔɔla Isɔ luyɔ nyəntɔ tɔŋyɔ, pɔntɔ tike ka nyəna sí ma kɔsɛyɛsɛtɔ luna Isɔ kiŋ yaa ma mayamaya ma kanƙante ke ma lakəna. ¹⁸ Wei ɪ lakəna ɪ kanƙante tɔ, ɪ mayamaya ɪ sam ke ɪ pɛɛkayɪ. Ama wei ɪ pɛɛkayɪ ɪ tillu sam, pɔntɔ nté tampana tɔ, pɔpɔtɔ fei ɪ kiŋ. ¹⁹ Ntɔŋ Moisi hula-mɛyɛ Isɔ sɛɛv kɔsɛsutɔ təna na? Pɔ́cɔ paa mə taa kulɔm u tɔŋyɪ-ti. Aŋha, na í caa í kɔ-m suwe?

²⁰ Ḿpɔyɔ samaa cɔwa Yesu sí: N nyəna alɔyaa ke? Awe caa ɪ kɔ-ŋ?

21 Tənaɣa Yesu cəwa si: Pə taɣa pɔlv, wule təli ma lapa təmlə səsəle natəli na piti kpa mə tənə. 22 Moisi ná tu-meyə pɛlvu, (pəyele pə ta tu kev Moisi kin ke pə luna. Ama hatoo mə caana caana kin ké,) na paa kuyaku kuhɛɛsvu wule í pɛləxi pəɣa ké. 23 Ye í pɛləxi pəɣa ke kuhɛɛsvu wule si pə taa kə na í yəki Moisi kusəsutu. Pepe təw ké má waa yɔlv pilimile təcu ke kuhɛɛsvu wule na mu mu-m na páná? 24 I taa nyənəxi təw tike. Ama í təhəxi tampana na pécó í yəɣətəxi.

Yəlaa lakɪ Yesu na piti

25 Yosalem nyəma napəli pa yəɣətəɣa si: Pə taɣa wei pa pɛkəɣa si pa kuyi təɣəle? 26 I nyəni ílé i məlaa na í yəɣətəɣəna-wɛ na u nyənəna pɔlv, na pá suma. Isu tá səsaa mpe pa təhə pa taa si i ké Mesii keɛ yaa? 27 Tə nyəmá si waatu wei Mesii ká kəw tə, nəɣəlv u nyənə i tɛ. Təfə ye pə kaasa inɛ ilɛ, tə nyəmá ílé i təlulɛ mɛɛ.

28 Yesu təhəna səɣɛsvu ke mɔrúɣú Isə təsɛɛle taa, ilɛna í pəəsɪ-wɛ na nəɣə səsəɣa si: Mɛ si í nyəma-m, na í nyəmá ma təlulɛ yaa? Aai, ma ta kəw ma mayaməɣa ma kəntɛ se. Ama wei i tila-m tə i wɛɛ na i ké tampana tu. Ilɛ mə ta nyəmɪ-i. 29 Ama ma, ma nyəma-i, pə taɣa pɔlv təw, i kin ke ma luna, na inɪ i tilina-m.

30 Yəlaa luyi lapa si pá kpa-i, ilɛ nəɣəlv ta tu nin ke i təw, i wule ta tata tə pə təw. 31 Paa na mpv samaa inɪ i taa pəɣalɛ mv Yesu təm na pá tɛ pa taa. Haləna pá təhə si: Mesii i kəma i ká la piti təma na a kəli inɛ i nyəna na?

Pa tila filisinaa si pá kpa Yesu

32 Pə kəma na Falisanaa nu nti samaa miitiyi Yesu təw tə, ilɛna pá na kətəlaa səsaa pá tili filisinaa si pá

polo pá kpa-i. ³³ Tənaɣa Yesu təma si: Pə kaasa-m wεε naaleɣe mə heku ké, ɔlena má məli wei i ka tila-m tɔ i kin. ³⁴ I ká pεeki-m í kaa na-m. Pə taɣa pulu, í kaa pəsi na í kɔɔ timpi maa wεε tɔ.

³⁵ Tənaɣa Yuta nyéma pɔɔsa təma si: Leɣe Yesu ká polo na té kaa na-i? I ká polo Yuta nyéma mpa pa yawa na pá polo tuu Kələeki acalee taa tɔ pa kin na í paasəna Kələeki nyéma yaa isəna? ³⁶ Ye pə taɣa mpv, ntiyile i yɔɣotəɣi mpv si: Tu pεeki-i tə kaa na-i? Tə kaa pəsi na té polo timpi i ka wεε tɔ?

Weesuyu lvm pusi tɔm

³⁷ Acima kuyaku kantəkaya nyəŋku ŋku ku ke kuyaku sɔsɔɔv tɔ ku wule, Yesu səŋa isə na í kpaali si: Ye lukɔtv í wena wei, pɔntv í kɔɔ ma kin na í nyɔɔ. ³⁸ Wei í mv ma tɔm weesuyu lvm pusi ká lukəna i taa na pə kpeŋ, isu pa yɔɣotvɣv Isə Tɔm taa tɔ.

³⁹ (Mpa pa mv Yesu paa kɔɔ pá hiki Isə Feesuyu ŋku tɔ, kv tɔm ke i yɔɣotaya. Mpi tɔ, waatv inu Isə Feesuyu taa kənta. Pə taɣa pulu, Yesu taa svvta i teeli taa tɔ pə tɔɔ).

Samaa faɣav ke pa taa pa tike ke Yesu tɔɔ

⁴⁰ Samaa inu i taa yəlaa nu mpv, ɔlena pá tɔ si: Inəɣəle Isə kuyɔɣotvɔv teləsulv wei tɔ.

⁴¹ Mpyɔ́ yɔ́ lɛlaa si: Mesii ké. Na lɛlaa náá təŋ si: Kalilee ke Mesii ká luna? ⁴² Isə Tɔm takəlasɔ taa wεε si: Mesii ka wεε Tafiti lɔlvɣv taa tv ké. Pətələhem timpi Tafiti ka wεε tɔɣɔ i ká luna.

⁴³ Mpyɔ́ yɔ́ samaa faɣa Yesu tɔɔ. ⁴⁴ Pa taa lɛlaa luyv lapa si pá kpa Yesu. Ama nəɣɔlv ta tv niŋ ke i tɔɔ.

Falisanaa sɔsaa lanɣpusəŋ

45 Μπόγύ filisinaa mæla kætælaa səsaa na Falisanaa pa kin na pele pá pəəsi-we si: Pepe təw kέ í tá kəna-i?

46 Tənaγa filisinaa cəwa si: Tuu tə yulv nəγəlv ι ta γəγətəta ιsu ιni. 47 Μπόγύ Falisanaa pəəsə-we si: I kpeenna-me na í puγusi tətəγə? 48 Wulee í keesa tá səsaa yaa Falisanaa taa nəγəlv na pəntv təηəγi-i? 49 Samaa wei ι ta nyι Moisi kusəsutv kε mpv tə, səntə nyéma kέ.

50 Falisanaa taa lelv wei pa yaa si Nikotem na í ka pola Yesu kin kε ahoο tə, ílé ι təma-we si: 51 Anι ι nyemá si, ta kulaputv taa pə fei si tə kv yulv təm kε mpv, na tə tá cəγa na tə nu pə təna na tə cekəna mpi ι wakəlaa tə.

52 Μπόγύ Falisanaa cəwa Nikotem si: Sese Kalilee nyéma mpeγele na nyaya? Wiili Iəw Təm taa na í ná, tuu tə Iəw kvγəγətutv teləsulv nəγəlv ta tenta luv na Kalilee se.

[53 Pəle pə waali kέ pa yawa na paa wei í mæli ι təγaya.

8

Alv wasaηkali təm

1 Μπόγύ Yesu ná kpa Olifinaa puγv. 2 Tεv fema ilena í kulι ləη kε tanəη tee na í mæli Iəw təsεele taa na samaa təna kəw ι kin. Ulena í cəγa na í seγesəγi-we. 3 Tənaγa Iəw Təm seγesəlaa na Falisanaa pa kəna-ι alv nəγəlv wei pa kpəlaa na í lakι wasaηkalətv tə. Μπόγύ pa səηsa-ι samaa hεkv taa. 4 Ulena pá tə Yesu si: Tacaα, tə kpəla alv ιne ιni na í lakι wasaηkalətv. 5 Moisi γəγətə ι kusəsutv taa si, alv í lapa mpv pə taka, tə yaγa-ι pεe na tέ kv-ι. Nyá ná we?

⁶ Pa nyɛpa Yesu ke tɔm ke konyɛpu ke m̄p̄ȳḡu sɪ p̄á hiki timpi paa tɔna-ɪ taali tɔ. Ama Yesu lunɔaa na í n̄maana mp̄ale ke ate. ⁷ Pa tɔn̄na-ɪ p̄ɔɔsuyɔ ulena í kuli na í tɔ-we sɪ: M̄ə taa wei ɪ nyɛm̄á sɪ tuu tɔ ɪ ta lata isayatu, p̄untɔ í caali-ɪ p̄ale lɔyɔv.

⁸ Ulena Yesu tasa lunɔyɔu na í n̄maa ate. ⁹ Waatu wei pa nu tɔm tɔne ulena, p̄á sɔv lɔɔlɔyɔv ke kulɔm kulɔm. P̄ə krayav sɔsaa na p̄ə polo piya tɔ. Halɪ p̄ə kɔɔ p̄ə yele Yesu tike na alv inɪ, na í s̄ɔn̄a tɔnaya tam. ¹⁰ Yesu kɔma na í kuli ulena í tɔmɪ-ɪ sɪ: Alv nyá, nyá yɛlaa mpe pa wele? Ntɔn̄ nɔyɔlv ta la-n̄ pulv? ¹¹ Ulena alv cɔ sɪ: N̄n Tacaa. Yesu cɔ-ɪ sɪ: Tɛɛ, ma tɔtɔ ma kaa yɔyɔtɪ sɪ p̄á la-n̄ pulv. Ama taa tasa isayatu k̄é.]

Yesu k̄é antulinya k̄ək̄ə

¹² M̄p̄ȳḡu Yesu m̄əla ɪ sɛyɛsuyɔ taa sɪ: Ma weɛ k̄é isɪ k̄ək̄ə n̄ka ka naa yɛlaa tɔ. Ye wei ɪ tɔn̄ȳɔ-ɪ-m, k̄ək̄ə n̄ka ka k̄ɔn̄na weesuyɔ tɔ kaa naa-ɪ na í tɔn̄. I kaa feli s̄əkpɛtuyɔ taa k̄é nɔɔh̄əle ke paa p̄əcɔ tɔta.

¹³ Tɔnaya Falisanaa tɔma-ɪ sɪ: Isɪ n̄ kɛɛsuyɔv nyá tɪ tɔm ke mpv tɔ, p̄ə fɛina nyuyv se.

¹⁴ M̄p̄ȳḡu Yesu cɔ-we sɪ: Paa ma kɛɛs̄əɔɪ ma tɪ tɔm, tɔ we tampana tɔyɔ. P̄ə taya pulv, ma nyɛm̄á timpi ma lunaa tɔ, p̄əcɔ ma nyɛm̄á timpi ma puki tɔ. Ama m̄ə ta nyɪ ma t̄əlulɛ, p̄əyɛle í ta nyɪ ma t̄əpote. ¹⁵ M̄ə huɔki yulvhuɔle ke yem k̄é. Ama ma ulɛ maa huɔki nɔyɔlv tɔm ke ma taa. ¹⁶ Ilɛ paa ma tu huɔwa, tampana tɔɔ k̄é. P̄ə taya pulv, ma fɛi ma tike tɔ se: Ama m̄á na ma Caa wei ɪ tila-m tɔyɔ. ¹⁷ Pa n̄maawa m̄ə kus̄əsutv tak̄əlasɪ taa sɪ: Ye yɛlaa naale l̄əsa aseeta kulɔm, pa aseeta inɪ ɪ we tampana. ¹⁸ Ma, ma yɔyɔt̄əɔɪ ma tɪ tɔm na ma Caa wei ɪ tila-m tɔ, ílé ɪ yɔyɔt̄əɔɪ ma tɔm ke mpv tɔtɔ.

19 Μρύγύ Falisanaa pəsa Yesu si: Leye nyá Caa inɪ ɪ wɛɛ?

Tənaɣa Yesu cə Falisanaa si: ɪ ta nyɪ má, pəyele ɪ ta nyɪ ma Caa. Ye í ka nyəma-m, í ka nyəma ma Caa tətə.

20 Yesu yəɣətə təm təneye ɪ seɣesuyɪ taa ké Isə təsɛɛle taa ké kucəɣ tətule cəɔ. Na nəɣəɔ ta kpa-ɪ, ɪ wɔle ta tata tə pə tə.

Yesu təpote

21 Μρύγύ Yesu tasa-wɛɛɛ heeluyɪ si: Ma tɛɛki na í ká pɛɛki-m. Ama í ká si mə ɪsəɣatɪ taa. Mpi tə, í kaa pəsi na í polo timpɪ ma puki tə.

22 Tənaɣa Yuta nyəma təma si: ɪ ká ku ɪ ti, yaa ɪsənaɣale ɪ təɣ si tá kaa pəsi na tɛ polo timpɪ ɪ puki tə?

23 Μρύγύ Yesu təma Yuta nyəma si: Mə ké aɛ nyəma ké. Ama má, ma ké ɪsətəa tɪ. Mə ké antulɪnya inɛ ɪ nyəma. Ama má tá ké antulɪnya inɛ ɪ nyəɣ. 24 Pə təw inəɣɪ ma heeliɣi-mɛ si, í ka si mə ɪsəɣatɪ taa. Ye ɪ ta tisi si tampam ma wɛɛ, í ká si mə ɪsəɣatɪ taa.

25 ɪɛna pá pəsɪ-ɪ si: ɪɛ n tu ké aweye təkɛm ye?

Tənaɣa Yesu cə Yuta nyəma si: Ma ké wei ɪ təm maa heela-mɛɣe hatoo kancaaləɣa tə. 26 Ma wɛna təm pəɣale nti maa yəɣətɪ mə təw na nti maa huɔna-mɛ tə. ɪɛ wei ɪ tila-m tə ɪ ké tampəna tɪ, na nti ma nu ɪ kiɣ tə, tə tike ke ma heeliɣi antulɪnya taa.

27 Pa ta cəkəna si Tacaa Isə təm ke ɪ heeliɣi-wɛ.

28 Tənaɣa Yesu təma-wɛ si: Waatɪ wei í ká kpaasi Yɔɔ Pəɣəɣa má ɪɛ, waatɪ inəɣɪ í ká nyɪ si, məɣale wei inɪ tə. Na í ká nyɪ tətə si, maa laki pulɔ na ma məɣaməɣa ma kanɣante. Ama nti Tacaa Isə seɣesam təɣə ma laki. 29 Wei ɪ tila-m tə ɪ wɛ ma waɔɪ, ɪ ta yeɛ-m ma tike. Mpi tə, ɪ luyɪ tɛɛ nyəntɪ ke ma laki.

³⁰ Yesu yəgətə mpu ɪləna paɣələ mu-ɪ.

Yoma na kasayampiya təm

³¹ Mpyóyú Yesu heela Yuta nyóma mpa pa mu-ɪ tɔ si: Ye í təŋəyi ma təm ke teu, í ká pəsi ma ifalaa na tampana. ³² Na í ká nyi tampana, na tampana anɪ a ká cəna-meyə mə yomle taa.

³³ Mpyóyú pele pa cɔ-ɪ si: Tə ké Apələham lɔluyú ké, nəgəlv taa kra-tuyv yomle ke paa pəcɔ. ɪle pepe cəpu ke n təŋ si pu cə-tv?

³⁴ Tənaɣa Yesu cɔ-we si: Tampana ke ma heeliyi-me yoo, maa cəsəyi, wei ɪ lakɪ ɪsəyətɔ tɔ, pɔntɔ pəsə tə yom ké. ³⁵ Na yom ná we saŋa ké, ɪ fei cele. Ama təyaya pəyaya ná we tam. ³⁶ ɪle ye Pəyaya má ma heeta-me, mə yomle tɛma tampana tɛm ké. ³⁷ Ma nyəmə si í ké Apələham lɔluyú nyóma te. Paa na mpu, í pəkəyi ma kuyv. Pə taya pulv, í kisiyi ma kuvəsəyətɔ. ³⁸ Nti ma Caa ná hula-m təgə ma yəgətəyi, na mu lakɪ nti mə caa ná heela-me tɔ.

³⁹ Mpyóyú Yuta nyóma cɔ-ɪ si: Aai tá caa kele Apələham. Tənaɣa Yesu cɔ-we si: Ye tampana í ka ké Apələham piya, ɪsəntɔ í ka lakəɣa Apələham kulapɔtv mɛɛ. ⁴⁰ Anɪ tampana nna ma nu ɪsə kiŋ tɔ, a tike ke ma heela-me, pəcɔ paa na mpu í caa í ku-m təkpeɪ. ɪle Apələham ná taa la mpu. ⁴¹ Mə caa kulapɔtv ke í lakɪ.

Tənaɣa Falisanaa cɔ Yesu si: Tə ta ke apalaa naale piya se. Ama ta Caa ke kulɔvm ké, ɪnəgələ ɪsə.

⁴² ɪləna Yesu tɔ Falisanaa si: Ye tampana, ɪsə ka ké mə Caa, í ka sɔɔla-m. Mpi tɔ, ɪ kiŋ ke ma luna, na ɪ kəntɛ ke ma kəma. Ma ta kəɔ ma maɣaməɣa ma kəntɛ. Ama ɪnɪ ɪ tilina-m. ⁴³ Pə taya pulv tɔ ké ɪ cəkəgəna ma kuvəgətɔtv, ɪ caa tə nuw ke paa

pəcə təγə. ⁴⁴ Mə Caa keɛ ɪləγəv, na ɪ luγu nyəntv ke mə sɔɔla lapv. Hatoo kancaalaya ɪlé ɪ ké yulokulv ké, u caa tampana təγəv ke paa pəcə. Pə taγa pulv, ɪ maγamaya ɪ ta ke tampana tv tə pə tɔɔ. Waatv wei ɪ yəγətəγi pəpətv tə, ɪ tənayale təna. Mpi tə, ɪ maγamaya ɪ ké pəpətv, na pəpətv təna caa ké. ⁴⁵ Ye ma, tampana ke ma yəγətəγi. Pə maγamaya pə tɔɔ ké u mvyi ma tɔm. ⁴⁶ Mə taa awe pəsəγi na ɪ hólí ma təpəntəɛ? Təv, na ma tu yəγətəγi tampana tə, pepe tɔɔ ké u saŋ mvyv? ⁴⁷ Wei ɪ ké ɪsə nyəŋ tə, pəntv nukí ɪsə Tɔm ké. Ama mə tá ké ɪsə yəlaa napəli, na pə tɔɔ inəγi u tu nukí.

Yesu Yəγəta Apəlaham tɔm

⁴⁸ Tənaya Yuta nyəma cə-ɪ sɪ: Pə taγa ɪsəntə tɔɔ ké tu tɔma sɪ n ké Samalii tv, pəcə n hii aləγaa? ⁴⁹ Mpyúγ Yesu cə-we sɪ: Ma ta hii aləγaa ke paa pəcə. Ama ma Caa ke ma seeki. Na mɛ, mu nyənəγi-m yem təkpaata. ⁵⁰ Pə taγa ɪsu má pəkəγəna ma maγamaya ma teeli ke ma ti. Nəγəlv tγəvna-m teeli na ɪ haaki-m tampana. ⁵¹ Tampana ke ma heeliγi-mɛ yoo, maa cəsəγi, ye wei ɪ təkəγi ma tɔm, pəntv kaa sɪ.

⁵² Tənaya Yuta nyəma tɔma Yesu sɪ: Pənəγɛɛ tə nyəmá təkpaata sɪ n ké ɪləγəhilu. Apəlaham səpa, na ɪsə kvyəγətətv teləsəlaa náá sɪ tətə, ɪɛna náá təŋ sɪ, wei ɪ təkə nyá tɔm pəntv kaa sɪ? ⁵³ Ta caa Apəlaham ná səpa, ye mpv nyá hvv sɪ n kəla ɪɛγɛɛ? ɪsə kvyəγətətv teləsəlaa maγamaya ná səpa tətə. ɪɛ n nyənəγi nyá təγi we?

⁵⁴ Mpyúγ Yesu cəwa sɪ: Ye maa tukayana ma təγi teeli, ɪɛ ma teeli inɪ ɪ taa ké pulv se. Ama ma teeli tɔlv nté ma Caa, wei mə təŋ sɪ ɪ ké mə ɪsə tə. ⁵⁵ Pəyele inəγi ɪ tá nyi. Ama má nyəma-ɪ. Haləna ye ma kpeesaa

⁸ Μρύγύ yulom cəlw nyəma mpa paa nyəma-i ləŋ si i ké pala latu tə, pa təma si: Pə taɣa inɛ inɛ i ka cakayana na í lakɪ pala?

⁹ Lɛlaa si inəɣi.

Lɛlaa si: Aai pə taɣa inɛ, i nəɣəsəle ké.

Ama apalɔ inɛ i cəwa si: Ma mayamaya ké.

¹⁰ Tənaɣa pa pəssa-i si: Isənaɣa n lapa na nyá isɛ anɪ a kuli?

¹¹ Μρύγύ i cə-wɛ si: Apalɔ wei pa yaa si Yesu tə, inɛ i lapəna tɛliya na í taa ma isɛ, na í tə-m si má polo Silowee lule taa na má saŋ ma isɛ. Ma polaa na ma saŋ, lɛna má sɔv nav.

¹² Tənaɣa pa pəssa-i si: Leyɛ apalɔ inɛ i wɛɛ? lɛna í cə si: Ma ta nyi.

Falisanaa pəssɔvɔv kɛ yulom waav təm

¹³ Μρύγύ pa kpaɣa wei inɛ i ka ké yulom tə na pá pona-i Falisanaa kiŋ. ¹⁴ Pə taɣa pulɔ, kuyaku kɔhɛsɔvɔv wule kɛ Yesu lapa tɛliya na í kulina apalɔ inɛ i isɛ. ¹⁵ Pə təw inɛ i mayamaya kɛ Falisanaa ná lɛla-i pəssɔvɔv kɛ isəna pə lapa na i isɛ kuli tə. lɛna yulom cə-wɛ si: Tɛliya kɛ i taa ma isɛ, lɛna má saŋ na pənɛ má naaki.

¹⁶ Tənaɣa Falisanaa taa lɛlaa ná təma si: Pə taɣa Isə kiŋ kɛ apalɔ wei inɛ i lakɪ mpɔ tə i luna. Mpi tə, u təŋəɣi kuyaku kɔhɛsɔvɔv kiŋ.

Lɛlaa si: Ye i ka ké isayav isənaɣa i ka pəsaa na í lá piti təma anɛ a takanaa kɛ mpɔ?

Hali pá caŋ pa faɣa pa taa pa tike.

¹⁷ Μρύγύ Falisanaa tasa yulɔ wei i isɛ pə kula mpɔ təɣə pəssɔvɔv si: Na nyá hɔvki suweye apalɔ wei inɛ n təŋ si i kula nyá isɛ tə i təw? lɛ i cə-wɛ si: I ké Isə kuyəɣətɔtɔ tɛləsɔlɔ ké.

18 Ama Yuta nyéma mpe pa ta mu-ti si apalv unu i ka ké yulm ké na i ise kuli, haléna pá kóna i caa na i too. 19 Na pá pòssi-we si: Ntòh mà pəyaya ke iné inəyi təkrem na? Pécó í tòh si í lùla-i na yulmto yee? Tòv, ùe isənağa pə lapa na í naaki pəne?

20 M̀p̀ỳg̀ỳ i nyéma ná còwa si: Tə nyəma-i si tá pəyaya ke-i. Pécó tə lùla-i na yulmto. 21 Ama tə ta nyi isəna pə lapa na kayana í naaki tə. Pəyele tə ta nyi wei i kula i ise tə. I mayamağa i ta ke pəyaya, í pòssi-i i ká heeli-meğe isəna pə lapa tə.

22 Yulm nyéma ná yəğəta mpu, mpi tə, pa see Yuta nyéma. Pə taya pulv, Yuta nyéma ka pəela nəğə si, ye wei i tema i taa na í tisi si Yesu ké Mesii, paa ləsi pòntu ke pa təkotile taa. 23 Pə tòv ké i nyéma ná təma si: I mayamağa i ta ke pəyaya, í pòssi-i.

24 M̀p̀ỳg̀ỳ Falisanaa tasa apalv wei i ka ke yulm təğə yaav na pá təmi-i si: Ama na Isə tòv yəğəti tampana. Tə nyəmə apalv iné i tòv si i ké isayav ké.

25 Tənağa apalv unu i cə Falisanaa si: Ma ta nyi si i ké isayav yaa i ké kupaŋ tə. Ama kulmto tike ke ma nyəmə si, ma ké yulm na pəne pə taa ma naaki.

26 Ìlena pá pòssi-i si: Pepeğe i lapa-ŋ? Isənağa i lapa na pécó nyá ise kuli? 27 M̀p̀ỳg̀ỳ i cə-we si: Ma tema-meğe heeluğu na í tá mu. ùe pepe tòv ké í caa í tasa-təyi nuv? Yaa mà caa í sòssi i ifalaa tòv tətə?

28 Tənağa Falisanaa tɔv-i na pá tə si: Nyá kəna yulv unu i ifalv. Ama ta ké Moisi ifalaa ké. 29 Tə nyəmə si, Isə yəğətəna Moisi. Ama pə kaasuyv yulv unu tə, tə ta tu nyəm i təlule.

30 M̀p̀ỳg̀ỳ apalv unu i cə-we si: Ama nti tə we piti təğəle si, mà tá nyi i təlule, pəyele i kula maya ma ise.

31 Tə nyəmə sɪ lso u muɣi asayaa nəəsɪ. Ama wei i tuɣi-
i teeli na í laki i luɣu nyəntu tɔ, pɔntu nəɣɔ ke i muɣi.

32 Tuu tɔ, tə ta nuta sɪ nəɣɔlv kula yulv wei pa lɔləna
yulvmtu tɔ i ise. 33 Pə tɔɔ ké ye apalv inɛ i taa ké lso
nyəŋ i taa pəsi na í la pulv.

34 Ḿpúyú Falisanaa cɔ yulvm sɪ: Hatoo pa lɔlvɣu
nyá tɔ, isayatu tike ke nyá nyəmə, na nyaa caa n sɛɣɛsɪ
ta na?

Ilɛna Falisanaa tɔɣɔnɪ-i pa lso təsɛɛɛ taa.

Isɛ nyəma səkpetvɣv

35 Ḿpúyú Yesu nuwa sɪ pa tɔɣɔna yulvm inɪ, ilɛna í
kɔɔ í suli-i na í pɔɔsɪ-i sɪ: N mu Yulv Pəɣaya tɔm na?

36 Tənaɣa yulvm cɔ-i sɪ: Taca, hulɪ-m wei pa yaa mpv
tɔ na má mv.

37 Ḿpúyú Yesu tɔma sɪ: N na-i mɛɛ, i maɣamaɣa keɛ
ma wei ma yɔɣɔtəɣəna-ŋ isəntɔ tɔ. 38 Ilɛna yulvm tɔ
sɪ: Taca, ma mwɔa. Na í lunɣi-i atɛ.

39 Ḿpúyú Yesu tɔma sɪ: Ma kəma antulinya
taa cənɛɣɛ sɪ ma faki tampana nyəma na tasəkəɛ
nyəma, na mpa paa naaki tɔ pá ná, na mpa pa
naakaya tɔ pá yulvmɪ.

40 Falisanaa napəli paa wɛ təna na pá nukɪ tɔm ntɪ,
ilɛna pá pɔɔsɪ Yesu sɪ: Pə kpeŋna tá, tá ké yulvmaa
tɔtɔ?

41 Ḿpúyú Yesu cɔ Falisanaa sɪ: Ye tampana í ka
ké yulvmaa, í taa wɛna isayatu. Ama isɪ i təŋvɣv sɪ
í naaki tɔ, pə tɔɔ ké mə isayatu wɛ tam.

10

Heeŋ kaləkv tɔm

1 Tampana ke ma heeliɣi-mɛ yoo, maa cɛsəɣi, wei
í yela heeŋ kaləkv nənəɣɔ ke svnau na í ŋmaana tiili

təɔ na í sʊv tə, pʊntʊ ké ŋmulʊ na wakəllʊ ké. ² Ama wei ɪ təŋəɣəna nənɔɣə na í sʊv tə, pʊntʊ nté tiikulu. ³ Nənɔɣə tanjʊv tʊləɣɪ-ɪ na í sʊv. Heen nyəmə́ ɪ nɔɣə. ɪ kaləɣɪ ɪ heen həla ké kʊlʊm kʊlʊm na í lukəna-ɪ awali. ⁴ Waatv wei ɪ tɛŋ ɪ heen ɪnɪ ɪ tənaya lunav tə, ɪlena í tɛɛ-ɪ nɔɣə na heen naa tv ɪ waali. Pə taɣa pʊlv, ɪ nyəmə́ ɪ nɔɣə tə pə təɔ. ⁵ Ama ye kpaɪ tv, ɪ kaa təŋ ɪlé, halɪ ɪ ká se-ɪ səsəm ké. Mpi tə, ɪ ta nyɪ kpaɪ nyəmə́ nɔɔsɪ tə se. ⁶ Yesu kɛɛsa-wɛɣɛ tənɛ ɪnɪ. Ama pa ta cəkəna tə hʊwɛɛ.

Yesu kɛna tiikulu kʊpaŋ

⁷ M'púyú Yesu tasa yəɣətaya sɪ: Tampana ké ma heeliyi-me yoo, maa cɛsəɣɪ. Mayalɛ heen kaləku ŋkʊ kʊ nənɔɣə. ⁸ Pa tənə mpa pa laala-m kɔntɛ tə, pa kə ŋmulaa na wakəllaa ké, heen ta tu nuna-wɛ. ⁹ Mayalɛ nənɔɣə, wei í tənəna ma təɔ na í sʊv, pu ya ɪ nyʊyʊ. ɪ ká sʊvki na í lukɪ, na í hikiyi nyutu kʊpantʊ. ¹⁰ Nmʊlvʊyʊ na lentʊyʊ na wakəlvʊyʊ təɔ tike ké ŋmulʊ ná kəŋ. Ama ma kəmaya sɪ ma heen í wɛɛ alaafəya taa ké tam təpəkɛɛɛ.

PIIPILI USO TOM TAKELAYA
Portions of the Holy Bible in the Lokpa language of
Benin

copyright © 1999 SIM

Language: Lokpa (Lukpa)

Translation by: SIM

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2017-10-16

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 21 Feb 2024 from source files dated 31 Aug 2023

ef14191a-91f7-51c1-ac89-7b93dd7c4377